

Gestor: *Ministerstvo financí*
Zpracoval: *Ing. Jana Baďová*
E-mail, tel.: jana.badova@mfcz.cz, 257 042 349

Schválil: *Ing. Jana Baďová*
Datum: 23. 9. 2019
Verze: 1

Rámcová pozice

(Stanovisko pro Parlament ČR)

Projednávaná věc: *Návrh nařízení Rady o opatřeních týkajících se plnění a financování souhrnného rozpočtu Unie v roce 2020 v souvislosti s vystoupením Spojeného království z Unie*

Přípravný orgán Rady: *Ad hoc Pracovní skupina k čl. 50 / Rozpočtový výbor*

Identifikační čísla dokumentů: 11921/19 (COM(2019) 461 final)

Stupeň priority pro ČR: *Národní prioritizace/Důležitá problematika/Sledovaná oblast**

1) Popis problematiky, včetně stadia projednávání:

V rámci přípravy na scénář odchodu Spojeného království Velké Británie a Severního Irsku (UK) z Evropské unie (Unie, EU) bez dohody (tzv. scénář no-deal, tvrdý brexit) připravila Evropská komise (Komise, EK) na jaře 2019 řadu nařízení, která by měla pomoci tuto **situaci překlenout**. V oblasti rozpočtu zastává Unie dlouhodobě názor, že **jak Unie, tak UK by měly dostát všem svým (finančním) závazkům, které vznikly v době členství UK v EU**. Tento základní princip pak z pohledu EU není dotčen ani případnou absencí dohody o vystoupení.

Scénář no-deal by nicméně způsobil, že by **neexistovala právně závazná ujednání o rozpočtových vztazích mezi UK a EU** a toto právní vakuum by vytvářelo nejistotu a problémy jak při implementaci rozpočtu Unie, tak pro konečné příjemce v UK a v některých případech i v Unii. Dnem vystoupení by totiž UK přestalo přispívat do rozpočtu EU a současně by UK a jeho příjemci přestali být způsobilí pro finanční příspěvky z programů EU, kterých by se nadále nemohli účastnit. Dne 9. července proto Rada schválila návrh nařízení předložený Komisí (nařízení Rady (EU, Euratom) 2019/1197), který představuje **náhradní a dočasný plán** pro takovou situaci, který by měl napomoci se vyhnout takovému přerušení/ukončení pomoci v roce 2019 nebo dopady alespoň minimalizovat.

Na základě žádostí UK byl **termín jeho vystoupení z Unie opakovaně odložen**, aktuálně je stanoven na 31. října 2019. Vzhledem k přetrvávajícím nejistotám ohledně podoby vystoupení je však nutné, aby se všichni aktéři i nadále připravovali na veškeré možné scénáře, včetně vystoupení UK bez dohody. Komise proto dne 4. září představila v pořadí již šesté sdělení o připravenosti a předložila aktualizované i nové návrhy nařízení pro případ no-deal scénáře brexitu.

Návrh krizového nařízení k rozpočtu EU, založený opět na čl. 352 SFEU a čl. 203 Smlouvy o Euratom, představuje prodloužení náhradního a dočasného plánu pro zmírnění dopadů v rozpočtové oblasti i **na rok 2020**.

Návrh za **jasně stanovených podmínek** (písemný závazek UK nadále přispívat do rozpočtu EU na rok 2020 dle podmínek stanovených nařízením, provést platbu a umožnit pokračování kontrol a auditů unijních prostředků po celou dobu implementace) **zachovává a prodlužuje na rok 2020 dočasnou možnost UK a UK subjektů se nadále účastnit programů tak, jako by UK zůstalo členem EU.** Vzhledem k tomu, že by UK i v roce 2020 nadále přispívalo do rozpočtu EU, mohly by se jeho subjekty nadále účastnit i programů, včetně nově vypisovaných výzev, veřejných zakázek či soutěží, výjimku by – stejně jako u nařízení pro rok 2019 - tvořily oblasti související s bezpečností (např. Galileo) a akce s účastí Evropské investiční banky (EIB) nebo Evropského investičního fondu (EIF). V případě, že by UK přestalo podmínky stanovené v předkládaném nařízení plnit, tento náhradní a dočasný rámec by se přestal aplikovat.

V neposlední řadě pak EK očekává, že by nařízení mohlo přispět také k dosažení finančního vyrovnaní mezi EU a UK, ke kterému by mělo dojít po tvrdém brexitu formou sjednání separátní mezinárodní dohody.

Podrobněji k jednotlivým článkům nařízení:

Článek 1 návrhu specifikuje **obsah a rozsah nařízení**. Vztahuje se na akce v přímém, nepřímém a sdíleném řízení, pro které je způsobilost svázána s členstvím UK v Unii, vyjmuty jsou však programy územní spolupráce „PEACE“ a studentská mobilita v rámci programu Erasmus+, které jsou řešeny separátními nařízeními.

Zásadním bodem návrhu je **článek 2**, který stanovuje **podmínky pro pokračování způsobilosti UK** a UK subjektů čerpat prostředky z EU rozpočtu v rámci přímého, nepřímého či sdíleného řízení i po datu vystoupení:

- UK musí dne 1. ledna 2020 nebo do 7 kalendářních dnů od vstupu nařízení v platnost nebo v účinnost (v závislosti na tom, který z termínů nastane později) písemně potvrdit svůj závazek **nadále přispívat do rozpočtu EU na rok 2020** stejnou měrou (ve stejné výši) jako by nadále bylo členem EU;
- UK musí k 20. lednu 2020 nebo do 20 kalendářních dnů od vstupu nařízení v platnost nebo v účinnost (v závislosti na tom, který z termínů nastane později) **uhradit první splátku ve výši 3,5 dvanáctiny částky**, která na něj v rozpočtu EU za rok 2020 připadá; výše první splátky tedy závisí na výši schváleného rozpočtu na rok 2020);
- UK se musí dne 1. ledna 2020 nebo do 7 kalendářních dnů od vstupu nařízení v platnost nebo v účinnost (v závislosti na tom, který z termínů nastane později) písemně zavázat, že bude nadále akceptovat a umožní **kontroly a audity** programů a projektů po celé programové období v souladu s platnými předpisy.

Komise přijme rozhodnutí, ve kterém potvrdí, zda byly výše uvedené podmínky splněny. Platby UK budou do rozpočtu EU zahrnuty jako ostatní příjmy po odečtení specifikované částky, která na základě mechanismu schváleného členskými státy EU-27 zajistí, aby na tom (s ohledem na aplikovaný britský rabat) nebyl žádný ze států EU-27 ani hůře ani lépe, než v situaci, kdy by UK zůstalo nadále členem EU¹.

---

¹ Jde o stejný mechanismus dojednaný již pro krizové nařízení pro rozpočet EU na rok 2019.

Rada v tomto článku nařízení dále zmocňuje Komisi přijímat delegované akty (podmínky jsou stanoveny **v článku 7**), kterými by upravila (prodloužila) výše stanovené lhůty (pozn. pro případ např. dalšího odložení brexitu).

Článek 3 stanoví, že v případě a po dobu, kdy UK bude plnit podmínky a své povinnosti stanovené v čl. 2, bude způsobilost UK a jeho subjektů zachována. UK má hradit další splátky ve výši stanovené dle čl. 2 vždy k prvnímu pracovnímu dni v měsíci, a to až do srpna, v zářijové splátce by pak mělo uhradit celou zbývající částku do konce roku (pokud EK nestanoví jiný platební kalendář). V případě, že UK jednu nebo více podmínek nebude (přestane) plnit, EK o tomto přijme rozhodnutí a subjekty UK přestanou být způsobilé pro financování z rozpočtu EU. V případě vážného ohrožení implementace a financování rozpočtu EU pak Komise delegovaný akt přijímá dle **článku 8**, který stanovuje proceduru pro naléhavé situace.

V **článku 4** je upřesněna způsobilost UK a jeho subjektů k financování z rozpočtu EU v roce 2020 za podmínek stanovených výzvami, tendry, soutěžemi či dalšími procedurami, a to ve stejném rozsahu, jako pro členské státy. Výjimku tvoří situace, kdy je účast omezena výhradně na členské státy, jejich občany a subjekty z bezpečnostních důvodů, a rovněž akce, které zahrnují účast EIB nebo EIF.

I přesto, že by se k UK mělo přistupovat jako k členskému státu, **článek 5** explicitně **vyklučuje UK zástupce z účasti na výborech** ustavených dle základního aktu, expertních skupin a poradních orgánů programů či akcí. Výjimkou jsou monitorovací či obdobné výbory v rámci programů sdíleného řízení, kterých se UK zástupci účastnit mohou.

V **článku 6** je upřesněno, že akce v rámci přímého, nepřímého či sdíleného řízení financované z rozpočtu EU, které jsou způsobilé na základě členství UK v EU, zůstanou způsobilé v roce 2020 i po vystoupení UK z EU. Totéž platí pro **konsorcia**, kde je podmínkou minimální počet účastníků z různých členských zemí EU (tj. pokud byla podmínka způsobilosti splněna před brexitem, zůstává splněna i po datu vystoupení).

Článek 7 upravuje delegaci pravomocí. Pravomoc Komise přijímat delegované akty k ustanovením článků 2 a 3 není časově omezená, přenesení pravomoci však může EP nebo Rada kdykoli odvolat. V takovém případě nemá odvolání dopad na platnost již přijatých delegovaných aktů. Komise musí před přijetím delegovaného aktu konzultovat experty členských států a po přijetí aktu informovat EP i Radu. Delegovaný akt pak vstoupí v platnost jen pokud EP ani Rada ve lhůtě jednoho měsíce (na požádání kterékoli z institucí se lhůta o měsíc prodlužuje) k aktu nevznesou námitky, nebo pokud v tomto termínu EP a Rada informují Komisi, že přijetí delegovaného aktu neodmítnou.

Slevy na odvodech jsou zakotveny v Rozhodnutí o vlastních zdrojích (ORD), které je přijímáno jednomyslně a ratifikováno členskými státy. Vybrané členské státy (DE, NL, SE a AT) nepřispívají na britský rabat plnou měrou, ale jejich příspěvek je omezen, tento rozdíl poté hradí všechny členské státy. V případě brexitu bez dohody se ORD přestane na UK vztahovat, zanikne tak britský rabat a tím i korekce, které jsou na něj navázány (nebude existovat právní základ pro korekce). Téma je pro dotčené členské státy politicky velmi citlivé, tato úprava tak zajistí, že financování rozpočtu na rok 2020 bude pro všechny členské státy odpovídat schválenému rozpočtu na rok 2020, jako kdyby UK bylo i nadále členem EU, tj. žádný členský stát si přijetím nařízení nepohorší – nezaplatí více (či méně) ve srovnání se schváleným rozpočtem na rok 2020 v situaci, kdy by UK bylo nadále členem EU. Technický způsob zajištění cíle tohoto ustanovení je specifikován ve Společném porozumění přijímaném EU-27, jeho součástí je i prohlášení, že řešení je jednorázové, specifické pro danou situaci a nezakládá precedens pro existenci rabatů v období 2021-2027.

Článek 8 pak obsahuje ustanovení pro případ naléhavé situace, kdy delegovaný akt vstupuje v platnost okamžitě, možnost namítat proti přijetí delegovaného aktu ve lhůtách stanovených čl. 7 však pro Radu a EP zůstává zachována. V případě, že jedna z institucí přijetí delegovaného aktu odmítne, Komise jej poté, co od EP či Rady obdrží toto oznámení, neprodleně odvolá.

Článek 9 obsahuje přechodná ustanovení. Prodloužením platnosti krizového nařízení i na rok 2020 se nově stávají způsobilými i výdaje pro UK vztahující se k přímým platbám v zemědělství, které se váží k roku 2019.

Platnost a účinnost je upravena v posledním **článku 10**. Toto nařízení vstoupí v platnost dnem vyhlášení v Úředním věstníku, účinným se stane den poté, co se na UK přestanou vztahovat Smlouvy (viz čl. 50(3) SEU). V případě, že bude před dnem účinnosti uzavřena s UK výstupová dohoda (v souladu s čl. 50(2) SEU), nařízení účinnosti nenabude.

2) Pozice ČR:

ČR vítá, že Komise předložila návrh na způsob řešení situace, kdy by UK odešlo z Unie bez dohody. **UK je dlouhodobě čistým přispěvatelem do rozpočtu EU** (tj. do rozpočtu EU více odvádí, než kolik je mu a jeho subjektům z rozpočtu EU vypláceno). V případě, že by nedošlo k dohodě (ať již k podpisu dohody výstupové či by nedošlo na toto dočasné řešení předkládané Komisí), **v rozpočtu EU by v roce 2019 a v roce 2020 chyběly prostředky** a příslušné rozpočty by tedy musely být této situaci přizpůsobeny².

Z pohledu ČR je tak **klíčové, aby UK v maximální míře dostalo svým finančním závazkům z dob členství v EU**, tj. aby (v první fázi) uhradilo svůj příspěvek do rozpočtu EU za rok 2019 i za rok 2020. ČR proto podpořila předchozí krizové nařízení, které Komise předložila v únoru t.r. a které by zmírnilo dopady případného tvrdého brexitu na financování rozpočtu EU pro rok 2019. ČR ze stejných důvodů **podporuje prodloužení právní úpravy za stejných podmínek i na rok 2020**.

ČR považuje navržený **text za poměrně jasný** a při jeho projednávání nebude uplatňovat žádné zásadní námítky.

ČR sice obecně není příliš nakloněna využívání **delegovaných aktů**, nicméně s ohledem na možný překotný vývoj v tomto případě chápe **potřebu určité flexibility a tedy zmocnění pro Komisi** delegované akty k úpravě termínů navržených v nařízení přijímat.

ČR rovněž vnímá jako **výjimečné využití čl. 352 SFEU** (doložka flexibility) jako právního základu pro toto nařízení, který v souladu s kontrolou principu subsidiarity vyžaduje informování obou komor Parlamentu ČR. Doložka flexibility umožňuje přijmout opatření, které je nezbytné pro dosažení některého z cílů Smluv (SEU, SFEU) i v případě, že pro to Smlouvy Unii nesevěřují nezbytné pravomoci výslovně. Z tohoto důvodu by její využití jakožto právního základu legislativního aktu mělo být spíše výjimečné, přičemž ČR si je vědoma skutečnosti, že výjimečná povaha je v této souvislosti dána potřebou právně upravit přijímání plateb do rozpočtu EU ze strany třetího státu, který je z doby svého členství v EU vázán příslušnými povinnostmi.

---

² Chybějící prostředky by musely uhradit zbývající členské státy, rozpočet na rok 2019 a 2020 by musel být upraven (snížen), případně by došlo ke kombinaci obou nastíněných řešení.

S ohledem na tzv. vázaný mandát vlády je vláda při uplatnění doložky flexibility povinna si předtím, než udělí souhlas v Radě (nejde-li o opatření nezbytná pro fungování vnitřního trhu), **vyžádat souhlas obou komor parlamentu ČR**³. Tento postup se tedy aplikuje i nyní, pro návrh krizového nařízení pro rozpočet EU na rok 2020.

Co se týče korekcí (čl. 2), ČR je k jejich pokračování i v roce 2020 skeptická. Vzhledem k tomu, že jsou navázány na britský rabat a nebude pro ně existovat právní základ, nevidí pro jejich uplatňování důvod. Chápe však citlivost tématu pro vybrané ČS a je ochotna akceptovat navržený mechanismus, který povede k zachování výše odvodů pro všechny ČS ve stejné výši, jako by UK bylo nadále členem EU⁴.

V rámci podrobného projednávání návrhu bude ČR po Komisi žádat vyjasnění praktických a technických detailů návrhu (např. závazkování prostředků pro UK subjekty ke konci roku, dopad případných opravných rozpočtů v roce 2020 na výši úhrad UK).

3) Dopad na právní řád ČR:

Nařízení je přímo aplikovatelné v jednotlivých členských státech.

4) Dopad na státní rozpočet:

Vystoupení UK z EU by na státní rozpočet *nemělo dopad* v případě, že *UK uhradí veškeré závazky*, které na sebe během svého členství v EU vzalo. Tato situace by nastala při tzv. spořádaném brexitu (ratifikaci sjednané výstupové dohody) či v případě, že UK uzná své právní závazky i bez ratifikované výstupové dohody (tj. varianta ošetřená právě předkládaným návrhem nařízení).

UK je dlouhodobě čistým plátcem do rozpočtu EU, tj. odvádí do něj vyšší prostředky, než kolik z něj získává. V případě, že by tedy *UK své závazky hradit přestalo*, v rozpočtu EU by tyto prostředky chyběly. Dopad na český státní rozpočet by pak závisel na zvoleném řešení tohoto výpadku (tj. jeho dofinancování ostatními členskými státy, snížení rozpočtu EU, případně kombinace těchto možností) a rovněž na termínu, kdy by UK s úhradami do rozpočtu EU přestalo (čím déle bude UK do rozpočtu EU platit, tím budou dopady nižší). Ministerstvo financí, na základě zatím dostupných informací, odhaduje dopad na státní rozpočet v roce 2020 ve výši *kolem*

---

³ Přijímání opatření na základě doložky flexibility probíhá za účasti vnitrostátních parlamentů v rámci postupu pro kontrolu dodržování zásady subsidiarity, která je uplatňována v souladu s Protokolem o používání zásad subsidiarity a proporcionality. Vnitrostátní postup kontroly dodržování principu subsidiarity a proporcionality je upraven v zákoně č. 90/1995 Sb. o jednacím řádu Poslanecké sněmovny a v zákoně č. 107/1999 Sb. o jednacím řádu Senátu.

⁴ ČR byla ochotna akceptovat shodné řešení v rámci kompromisu v nařízení pro rok 2019, kdy zdůrazňovala, že má jít o jednorázové řešení pro rok 2019, které nepovede ke zvýšení odvodů ostatních členských států a nebude představovat precedens. Připojila se tak k prohlášení skupiny členských států k tomuto tématu. S odložením termínu vystoupení UK z EU si je však vědoma toho, že do konce roku 2019 nebude čas na dosažení dohody o budoucím vztahu mezi UK a EU. Proto je připravena podpořit takové řešení, které v rozpočtové oblasti „prodlouží“ členství UK v EU. Opět je však důležité, aby toto řešení bylo jednorázové (pro rok 2020) a nepředstavovalo precedens. ČR se proto opět připojí k prohlášení předkládanému za tímto účelem.

4 mld. Kč (zejména formou vyšších odvodů do rozpočtu EU, výše by se odvozovala zejména od celkové výše schváleného rozpočtu EU na r. 2020, čerpání UK z programů EU a podílu ČR na financování rozpočtu v rámci EU-27).

5) Další relevantní dopady (např. na život. prostředí, hospodářské, sociální apod.):

Bez dalších relevantních dopadů.

6) Pozice zástupců sociálních a hospodářských partnerů, zástupců samosprávy, nevládních organizací a případně dalších osob:

Zatím nejsou známy.

7) Pozice EK a EP:

EK je předkladatelem návrhu nařízení.

Pozice EP není známa.

8) Pozice členských států:

Pozice ČS zatím nejsou známy.

9) Projednání v Parlamentu ČR:

Výbor pro EU Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR vzal na svém jednání dne 18. září 2019 návrh nařízení bez projednání na vědomí.

Termín projednání nařízení v Poslanecké sněmovně a Senátu PČR v souvislosti s povinností vlády získat od obou komor Parlamentu ČR předchozí souhlas je za předpokladu schválení materiálu vládou plánován na schůzi Poslanecké sněmovny v týdnu od 15.10. a na schůzi Senátu dne 30.10.

10) Procedurální otázky:

a) Právní základ: *článek 352 Smlouvy o fungování EU*

b) Postup projednávání: *zvláštní legislativní postup*

c) Hlasovací procedura: *jednomyslnost v Radě, souhlas EP*

* nehodící se škrtněte